

(Nadaljevanje z 2. strani)

Redki posamezniki pojmujejo ustavna dopolnila precej enostransko. Menijo, da gre le za razbijanje centralizma in etatizma na nivoju podjetja. Bistvena sprememba pa je v uresničevanju večje vloge vseh članov delovnega kolektiva. Centralizem in etatizem bosta v TOZD prav tako nevarna kot na nivoju podjetja. Vsi, posebno vodilni delavci na vseh ravneh, smo pravzaprav vedno v nevarnosti, da si prilastimo pravice, ki nam ne gredo. Če se tega zavedamo, potem se mnogo lažje izognemo delovanju, ki ne bi bilo v skladu z našim sistemom.

Tudi vprašanje solidarnosti smo v naših delovnih kolektivih do sedaj sorazmerno uspešno reševali. Prepričani smo, da pri tako zrelih delovnih kolektivih, kot so naši, tudi v prihodnje ne bo težav.

Javna tribuna: Dovolite še vprašanje o vaših odnosih do »potrošnikov«. Ljubljanci, ki se vsak dan prevažajo z vašimi avtobusi, imajo tudi svoje pripombe. Kaj storite z njihovimi pritožbami?

Slavko Jakofčič: Na žalost imamo tudi nekaj primerov pritožb potnikov, ki nas sicer največkrat dobronamerno opozarjajo na drobne nepravilnosti v javnem mestnem prometu. Te pritožbe niso mnogoštevilne, saj Ljubljanci — posebno naši stalni potniki — dobro poznajo težke prometne pogoje v katerih obratujemo, posebno v prometnih konicah na prepolnih ulicah in z veliko razumevanja gledajo na objektivne težave, s katerimi se srečujemo. Ugotavljamo pa, da je pritožb vsako leto manj.

Na vse pismene pritožbe in predloge tudi pismeno odgovarjamo, za kar imamo posebno v enoti mestnega prometa organizirano določeno službo, ki odgovarja za stike z javnostjo, seveda poleg vodilnih delavcev te enote. Skrb za kvaliteto naših uslug je sestavni del poslovne politike podjetja in enot. Trudimo se, da bi bilo pripomb na naše delo čim manj. Upoštevati pa je potrebno, da je vsaj 2000 naših delavcev na takšnih delovnih mestih, da so dnevno v stikih z javnostjo in ker niso idealni, kljub naporom, tu in tam prihaja do netaktosti. V mestnem prometu bo tega veliko manj po letu 1974, ko bomo odstranili sprevednike. Njihovo funkcijo bodo prevzele naprave, s katerimi se bo težje pripraviti.

Javna tribuna: Hvala za pogovor!

(Nadaljevanje s 5. strani)

svojim baletom **Opojno poletje**, napisanim na bogomilsko temo. Delo pripravlja ekipa iz Sarajeva.

● V tej sezoni slavi svoj umetniški jubilej pevec, ki ima za Opero izredne in dolgotrajne zasluge — Danilo Merlak — zato so uvrstili v repertoar novega Massenetovega **Don Kihota**, eno najlepših romantičnih oper. Obletnico kmečkih puntov bosta proslavila tudi Opera in balet. Balet s **Spartakom**, medtem ko pripravljata Opera delo slovenskega komponista Rista Savina **Matija Gubec**. Za konec sezone pripravljajo (premiere bosta v okviru LF) jugoslovansko prvo izvedbo Verdijeve opere **Dva Foscara** (Beneški dož) na Byronov tekst in balet komponista Jarra **Notredamski zvonar**.

● V Mladinskem gledališču so letos postavili repertoar iz del, ki so otrokom blizu, so primerna za vse osnovnošolske otroke, hkrati pa je poudarek na tisti literaturi, ki sodi v zakladnico mladinske književnosti.

● Posebno pohvalna je akcija Mladinskega gledališča, da obišče otroke v manj razvitih krajih. Sredstva za te predstave so zbrali tako, da so že med počitnicami poslali pismo 500 uglednim Ljubljancem s prošnjo, da jim vsak s sto dinarji omogoči gostovanje v nekaterih odročnih krajih v Posočju, Brdih, Krasu, delu Notranjske, Bele krajine, delu Dolenjske, Štajerske in Prekmurja. Odziv je bil še kar zadovoljiv, saj so sredi septembra že gostovali v Zužemberku.

Miro SORGO

„Drobni“ problemi velikih blokov

● V ZADNJI STEVILKI naše Javne tribune smo lahko prebrali krajši izvleček iz poslovnega poročila stanovanjskega podjetja DOM, ki pa samo po eni strani govori o nekaterih problemih stanovanjskih skupnosti. Nedvomno pa bi veljalo v našem glasilu, še posebej zaradi izredno pestre stanovanjske gradnje v občini, temljuje spregovoriti o nekaterih vprašanih življenja novih občanov; znano je namreč, da se večina stanovalcev z nakupom stanovanja preseli v Šiško iz drugih slovenskih, predvsem ljubljanskih občin. Prav v tem lahko vidimo tudi eno pomembnih nalog občinskega glasila.

● Bistveni problemi seveda še zdaleč ne nastajajo v individualnih gradnjah ali manjših blokih, temveč predvsem v večjih stanovanjskih objektih, ki imajo več sto stanovalcev. Največji šišenski bloki omogočajo domovanje tudi do osemsto občanom, kar pomeni število prebivalcev v zelo velikih slovenskih vaseh. Toda zanimivo (in po svoje tudi razumljivo) je, da so nekateri problemi v posameznih stavbah in naseljih, kljub navadno dobro urejenim komunalnim in drugim objektom, višjemu življenjskemu standardu in izobrazbeni ravni pogosto mnogo težji in bolj zapleteni kot v vaseh.

● Vse probleme bi lahko uvrstili v tri skupine:

▲ Prvič gre za probleme ob sami vselitvi, ki se kasneje vlečejo še leta in leta. Znano je, da o resnični kvaliteti gradbenih in obrtniških del, zaradi velikega popraševanja za stanovanje in dejanskega monopola na tem tržišču, ki ga uveljavljajo gradbena podjetja, lahko le težko govorimo. Pogosto napake kljub neprestanim prizadevanjem lastnikov tudi v triletnem garancijskem roku niso odstranjene, ker si izvajalci del enostavno po vselitvi pomanejo roke in se ob pritožbah skrijejo za trdo kožo. Razen tega je razumljivo, da so novi stanovalci še daljši čas po vselitvi neenotni in ne morejo najti skupnega stališča. To pa izkoriščajo ne le izvajalci del, temveč tudi druga podjetja, ki kasneje skrbijo za stanovalce. Tako so prav v Šiški znani problemi s toplo vodo in ogrevanjem, kar do bavitelji vsaj v prvem obdobju, ko se hišni sveti še ne znajdejo, često izkoriščajo.

▲ Drugi problem je samoupravna organiziranost v blokih. Hišni sveti imajo povsem razumljivo probleme v prvem obdobju po vselitvi, saj se morajo soočiti ob

številnimi težavami, ne znajo se najprimerneje organizirati, težko se sploh konstituirajo, razen tega pa praktično nimajo kot predstavniki stanovalcev oziroma njihov izvršilni organ nobene pravne pravice. Prav zato pa izredno težko usklajujejo želje in potrebe stanovalcev, ki so pogosto tudi različne in odvisne od premoženjskih možnosti in zavesti o medsebojni solidarnosti. Izredno težak problem vsekakor predstavljajo tudi razlike med etažnimi lastniki in najemniki, katerih dajatve in želje so vse preveč raznolike. Hišni sveti pa imajo največje težave predvsem zato, ker njihov status sploh ni pravno uveljavljen, razen tega pa ne morejo uresničiti nobene, še tako dobro zastavljene akcije, če se ji upira tudi en sam stanovalec. To pa seveda nujno omejuje ne le možnosti izvoljenih predstavnikov, temveč slabi njihovo prizadevnost in pripravljenost za delo.

● S to ugotovitvijo pa praktično posegamo že na tretje področje, ki je v največji meri odvisno od medsebojnih odnosov med ljudmi. Če smo že prej naredili primerjavo z vaškimi skupnostmi glede števila prebivalcev, moramo priznati, da tega v primerih večjih stanovanjskih objektov sploh ne moremo storiti. Mnogi urbanisti in sociologi se po vsem svetu temeljito ukvarjajo z vprašanji velikih stavb in novih naselij in njihov enoten sklep je v tem, da nove velike gradnje nujno vodijo v odtujevanje med ljudmi. O teh ugotovitvah pa lahko govorimo tudi v naših naseljih. Poskusimo našteti nekatere primere, ki so morda navidez preprosti, pa kljub temu rušijo enotnost v naših blokih.

● Verjetno je v vsakem bloku nekaj ljudi, ki se enostavno ne morejo ali nočejo prilagoditi skupnosti, kar se najbolj kaže pri čisto ali izgledu skupnih prostorov. To ima navadno za posledico ukrepe hišnih svetov, kar pa seveda spet sproži nove težave in trenja. Prav tako se posamezniki ne zavedajo, da sleherni objekt tudi izven njihovega stanovanjskega prostora pripada vsem in premalo pazijo na skupno lastnino, saj so celo primeri, ko namerno razbijajo in uničujejo električno napeljava, kljuke, stekla in še marsikaj drugega. Isto pa velja nedvomno tudi za ožjo okolico stanovanjskih objektov, ki je pogosto zanemarjena in prekrita z najrazličnejšimi odpadki, ki nikakor ne sodijo na travnato površino. Poseben problem predstavljajo otroci, ki delajo nered ali v svoji otroški ob-

jestnosti kvarijo videz hiše. Mnogokrat jih njihovi starši sploh nočejo vzgajati in opozarjati na taka početja, sleherni poskusi in opozorila drugih stanovalcev pa so često že vnaprej obsojeni na neuspeh in neredko sprožijo nova trenja v blokih ali celo pravo sovraštvo med strankami. Vsakodnevne težave pa nastajajo tudi zaradi nerednega plačevanja najemnin in drugih prispevkov, saj hišniki zaradi skupnih števec navadno prizadenejo vse in ne le krivce.

● V mnogih večjih stanovanjskih skupnostih so se hišni sveti že odločili za posamezne ukrepe. Tako so na primer najeli posebne paznike, ki skrbijo za red in snago, saj hišniki zaradi drugih obveznosti tega nikakor ne zmorejo. Odločajo se tudi za ureditev nekaterih skupnih prostorov (pralnic in sušilnic), ki jih skušajo preurediti v družabne ali rekreacijske sobe, da bi tako ustvarili večjo povezanost med stanovalci. Že prej pa smo tudi omenili, da hišni sveti ne morejo kaznovati ljudi, ki se nočejo držati skupnih dogovorov; res pa je tudi, da je njihovo delo pogosto premalo javno in da bi morali mnogo bolj misliti na stalno obveščanje stanovalcev o vseh zadevah, ki jih rešujejo ali načrtujejo, saj je povezanost med hišnimi sveti in stanovalci prešlaba. Zbori stanovalcev so namreč vse preveč redki, največkrat enkrat letno, v nekaterih blokih pa celo le vsaki dve leti, ko volijo svoje nove predstavnike. Tako seveda ne morejo rešiti vseh želja in potreb, ki jih imajo ljudje.

● Problemov v novih velikih stavbah in naseljih je vsekakor precej in nekajkrat smo že slišali predloge družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih skupnosti, da bi o tej tematiki kazalo nasploh v družbi resneje spregovoriti. Pomen enotnosti ljudi in zavestne pripadnosti neki skupnosti je namreč izredno velik ne le za družbo, temveč tudi za razreševanje številnih problemov, med katerimi nikakor ne smemo pozabiti na mladinsko prestopništvo, ki se često porodi prav na osnovi neurejenih odnosov med ljudmi in zaradi pomanjkanja zavesti o solidarnosti in skupnem reševanju vseh vprašanj na resnično demokratičen in samoupraven način. Na načelo sporazumevanja, dogovarjanja in uresničevanja sprejetih stališč namreč nikakor ne bi smeli pozabiti tudi v okvirih stanovanjskih skupnosti.

Janez KOROSEC